

ÖREBRO UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR NATURVETENSKAP

UTBILDNINGSPLAN

EKOLOGISK TURISM, 80 POÄNG **Ecological Tourism Programme, 80 points**

Utbildningsplanen är fastställd av fakultetsnämnden för medicin, naturvetenskap och teknik den 13 maj 2004.

1 ALLMÄNT

Utbildningen omfattar 80 poäng (två års heltidsstudier) och leder fram till en yrkeshögskoleexamen. Den del av turismen som ökar mest både internationellt och nationellt är den ekologiska turismen (naturturismen). Den grundar sig på att den ekologiska och sociala bärkraften ska vara styrande i en verksamhet av aktiviteter och upplevelser i naturen. Detta förutsätter ansvar och hänsyn dels till det växande och levande, dels till kulturaspekter. Under förutsättning att de turistiska systemen planeras från dessa aspekter kan den på detta sätt också bli ett effektivt skydd för unika natur- och kulturmiljöer. Detta ger i samarbete med lokalbefolkningen bärkraft åt en hållbar utveckling inom ekoturism.

Enligt undersökningar gjorda redan 1994, påvisas att av totalt 528 miljoner resenärer, reste 260 miljoner som följd av sitt naturintresse. Detta har medfört att miljöslitage ökat regionalt, nationellt och internationellt till nivåer som förbrukat de naturresurser som varit turismens bas. Kraven på ökad kompetens för att utveckla och driva hållbara turismssystem har givetvis ökat i samma takt. Särskilt viktigt är det att kunna göra ekologiska helhetsbedömningar som kopplas till åtgärder och miljöcertifieringar i ett sammanhållet system. Självfallet är det också viktigt att ha insikt i turismbranschen och grundläggande kunskaper i entreprenörers villkor. Detta är en förutsättning för fortsatt hållbar turismnäring och en nödvändighet i den fortsatta utvecklingen av svensk och internationell turism.

Efter genomgången program finns det goda möjligheter att fördjupa sig ytterligare inom ämnesområdet. Utbildningen sker i samverkan mellan Campus Kopparberg och Västerbergslagens Utbildningscentrum, Ludvika.

2 UTBILDNINGENS MÅL

2.1 Mål för grundläggande högskoleutbildning

Den grundläggande högskoleutbildningen skall ge studenterna

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, samt
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser skall studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

(1 kap. 9 § högskolelagen (HL))

2.2 Mål för Yrkehögskoleutbildning

Mål (utöver de allmänna målen i 1 kap. 9 § HL)

För att få en yrkehögskoleexamen skall studenten ha

- relevanta ämneskunskaper i en sådan omfattning som fordras för att förstå och kunna tillämpa de teoretiska grunderna för det yrkesområde som utbildningen avser,
- kunskapsmässiga förutsättningar att använda kända metoder inom yrkesområdet, och
- sådana kunskaper och färdigheter som fordras för att självständigt kunna arbeta inom det yrkesområde som utbildningen avser.

(bilaga 2 högskoleförordningen (HF))

Utöver detta har Örebro universitet som mål att ge praktisk och teoretisk kunskap för att kunna utveckla hållbara turismssystem. Efter genomgången utbildning skall den studerande:

- vara införstådd med nationella och regionala miljömål,
- ha förmåga att utveckla hållbara verksamheter inom turism utgående från ekologiska principer,
- ha en insikt om sambanden mellan natur- och kulturvärden,
- ha insikt om turismnäringen och dess trender nationellt och internationellt,
- vara införstådd, praktiskt och teoretiskt, med turismbranschens olika yrkesroller,
- kunna arbeta självständigt och i grupp, samt
- kunna verka internationellt

3 UTBILDNINGEN

3.1 Utbildningens huvudsakliga uppläggning och innehåll

Utbildningen är yrkesinriktad och genomförs i samverkan med offentlig förvaltning, näringslivet och dess branschorganisationer. Under det första året ges en orientering om naturens funktion i form av landskapsekologi, förekomst av miljöstörningar och hur de verkar samt svensk och internationell miljölagstiftning. Året avslutas med verksamhetsförlagda studier, som med fördel kan förläggas inom den Europeiska Unionen, vilket också ger möjligheter till språkträning.

Under det andra året sker en specialisering i form av kurser inom områdena ekologi och turism, kulturlandskap och deras historia, konsten att presentera och framställa fakta samt att kommunicera med olika marknader. Under utbildningen ges också kunskaper om planering och genomförande av projekt.

3.2 Kurser som ingår i programmet

Landskapsekologi A, 5 poäng

Kursen behandlar landskapets struktur och grundelement, samt hur de förhåller sig till varandra. Viktiga moment är egenskaperna hos berggrund och mark samt hur sådana yttre förutsättningar avspeglas i de ekologiska systemen. De biologiska samhällens organisation i form av sambanden mellan arter och miljöer belyses, liksom deras interaktioner med abiotiska delar av systemen. Verktyg för information om landskapets kvalitativa och kvantitativa egenskaper introduceras, liksom principer för bevarande av arter.

Förutom de teoretiska delarna tränas den studerande i att från makroskopiska egenskaper i miljön kunna sluta sig till dess huvudsakliga kvalitativa karakteristika och funktioner. Som hjälpmedel för att förstå hur förändringar av en egenskap återverkar på andra, ges också en första insikt i verktyg, som hanterar rumslig- och tidsmässig statistik på en praktisk nivå.

Miljökemi A, 5 poäng

Grundläggande kemi belyses med utgångspunkten i biogeokemiska processer och hur dessa kan störas genom samhällets aktiviteter, inklusive kemiska egenskaper hos tätorten. Här introduceras analytisk kemi för att ge en insikt om metoder för att identifiera och kvantifiera miljöstörande komponenter. Kursen baseras till stor del på exkursioner och laborativt arbete.

Nyckelbegrepp är grundämnenas egenskaper (atomens byggnad, periodiska systemet), kemiskt tillstånd och hur detta återspeglas i grundläggande reaktionsmönster (kemisk reaktionslära, jämvikt). Elektrokemiska processer introduceras. Grunderna tillämpas i form av de olika landskapselementens (luft, yt- respektive grundvatten, mark och berggrund) kemiska uppbyggnad och relationer till kvartärgeologiska processer. Den praktiska delen av kursen har två syften; Att identifiera kemiska egenskaper i landskapet respektive att träna elementär laboratorteknik med en analytisk inriktning.

Miljölagstiftning A, 5 poäng,

Lagrummen som styr samhällets relationer till naturmiljön i allmänhet sammanfattas. Fokus läggs på regional och lokal administration av miljölagar, liksom deras implementering i näringslivet. Internationella överenskommelser kommenteras.

Verksamhetsförlagd utbildning 1, 5 poäng

Här praktiseras teoretiska kunskaper från utbildningens första del. Särskilt uppmärksammas inventeringsmetodik av biologiska system, provtagningsteknik för kemiska/fysikaliska parametrar samt enkel analys av de senare. Den analytiska förmågan tränas genom tolkning av biologiska och kemiska data i ett landskapsperspektiv. Data är framtagna av de studerande själva.

Matematik, 5 poäng

Matematik är ett mycket viktigt hjälpmedel för att kunna dimensionera insatser, genomföra projekt och som grund för ekonomiska bedömningar. På kursen tränas

beräkningsfärdigheter inom dessa områden. Målet är att tillgodose att de studerande har sådana beräkningsfärdigheter som behövs för att förstå enklare naturvetenskapliga sammanhang och att kunna hantera enklare ekonomiska kalkyler.

Övningarna baseras på verkliga exempel och i så stor utsträckning som möjligt på underlag som studenterna själva producerat för att ge en så nära anknytning som möjligt. Underlaget omfattar kemiska mätningar, biologiska inventeringar och ekonomiska data. Träningen utgörs av de fyra räknesätten, procenträkning, logaritmer, integraler och fundamental statistik.

Miljöfysik, 5 poäng

En stor del av våra förklaringsmodeller om landskapet eller miljöföroreningars egenskaper har fysik som grund. På kursen går grundläggande fysikaliska egenskaper och tillämpningar igenom. Exempel på sådana är egenskaper hos energi och materia och deras samband.

Miljöfarliga ämnen A, 5 poäng

Kursen innehåller en genomgång av miljöstörande ämnens egenskaper, ursprung och rörelse genom olika miljöer. Under kursen presenteras grundläggande metoder för att värdera deras farlighet utgående från både traditionell toxikologisk testning och effekter i miljön.

Kursens metodik utgörs av sk ”blended learning” där teoretiska moment genomförs med distanspedagogik medan de praktiska sker i grupp. De praktiska momenten tränar dels relationer mellan biologiska samhällens egenskaper och miljöförorening, dels kemisk karaktärisering. Ett mycket centralt sammanhang är att djupare diskutera hur kemisk form påverkar den biologiska responsen och vilka kemiska metoder som står till buds. De omfattar en översikt av såväl fysikaliska, våtkemiska som instrumentella tekniker.

De praktiska momenten baseras på ett ”field release” -experiment på avrinningsområdesbasis, vilket illustrerar både markens och avrinnande ytvattens egenskaper. Samtidigt får den studerande kompetens för att genomföra spårämnesförsök.

Verksamhetsförlagd utbildning, 5 poäng

Kursen ger en introduktion till miljöproblem i ett europeiskt perspektiv, både i termer av aktuella problemställningar, men även hur olika delar av miljöarbetet är organiserat. Momentets teoretiska del är riktat mot kemiska problemställningar och fortsätter träningen av allmänkemiska principer. Kursen kan förläggas till något EU-land vilket ger språkträning och möjlighet att knyta kontakter.

Ekologi och turism B, 10 poäng

Kursens utgångspunkt är att från en fördjupad kunskap om ekologiska principer lära sig att nyttja olika landskap, landskapselement eller enskilda objekt för turismändamål. Fokus är riktat mot att utveckla lokala och regionala turismssystem i ett hållbarhetsperspektiv där naturgivna förutsättningar tas till vara. Grundläggande egenskaper hos nationella och internationella turismssystem behandlas. I systemet ingår också, förutom turismobjekten, även kringaktiviteter så som transporter, boende, energiförsörjning, avfallshantering mm,

vilka alla måste optimeras efter deras respektive inverkan på naturmiljön och i relation till miljöplaner. Skalan för systemen är från lokal till regional verksamhet.

Landskap och kultur A, 5 poäng

En viktig del inom utveckling och genomförande av ekologiska turismsystem är att ha kännedom om och att ta hänsyn till hur landskapet utvecklas genom samspelet mellan generella kulturbetingade fenomen, enskilda lokala objekt av kulturell art och naturens processer. Särskilt betydelsefullt är interaktionerna i ett lokalt perspektiv. I denna kurs presenteras metoder för att skaffa information om sådana företeelser och att implementera dem i planering och genomförande av aktiviteter inom ekologisk turism. I många fall är kulturhistoriska objekt starkt kopplade till egenskaper i landskapet där det krävs styrning av den yttre miljön för att bevara objektens attraktivitet. Kulturhistorisk landskapsplanering och upprättande av miljövårdsplaner är två andra centrala begrepp som kursen arbetar med.

Verksamhetsförlagd utbildning, 5 poäng

Målet med detta delmoment är att knyta samman och praktiskt omsätta de teoretiska momenten under terminen. Särskilt uppmärksammas planering och utveckling av de lokala turismsystemen.

Landskapsekolog 2 B, 5 poäng

Kursen är en fördjupning inom landskapsekologi, med fokus på egenskaper i landskapet som kan utnyttjas för att styra det mot definierade mål. Till egenskaperna hör både abiotiska och biotiska parametrar, men tonvikten i undervisningen ligger på de senare. Det medför att den studerandes kunskaper inom ekologi kommer att fördjupas. Vidare exemplifieras praktiska metoder för att styra landskapet.

Projektarbete och språkträning, 5 poäng

Kursen avser att under praktiskt arbete med att utveckla ett valbart ekologiskt turismsystem samtidigt öva kommunikativa färdigheter. Den studerande har möjlighet att förlägga projektarbetet till något av de europeiska länder som ingår i nätverket. Språket skall ha förvärvats under tidigare studier eller utgöra ett hemspråk. Projektet kan alltså genomföras tillsammans med såväl privata som offentliga aktörer inom den Europeiska Unionen.

Retorik I; introduktion och tillämpning, A 5 poäng

Behandlar konsten att framställa och gestalta information inför grupper samt att ge en grundläggande insikt i klassisk retorik. Fokus är alltså riktat mot enskilda objekt och hur dessa framställs i muntlig, skriftlig och dramatisk form. Kursen samläses med Natur- och kulturguidningsprogrammet inom Bergslagskristallen.

Marknadskommunikation, 5 poäng

Med marknad menas här privata företag, offentlig förvaltning och enskilda kunder. Kursen behandlar olika mediers användningsområde i relation till innehåll och målgrupper. Särskilt diskuteras skriftlig kommunikation via tryckta alster och elektronisk distribution samt hur kommunikationsformen väljs utifrån målgrupp och budskap. Tillämpning av retoriska principer är en del i kursen. Interaktiva kommunikationsformer behandlas också. Den studerande får en orientering i nätverksbyggande, utgående från systemkrav på hård- och mjukvara.

3.3 Studieformer

Undervisningen bedrivs i form av föreläsningar, lektioner, laborationer och exkursioner samt verksamhetsförlagda studier. I de enskilda kurserna blandas teoretiska och praktiska moment. De verksamhetsförlagda utbildningsmomenten omfattar förutom praktiskt inriktade delar även teoretiska moment. Delar av de verksamhetsförlagda momenten kommer att vara internationella. För närmare beskrivning, se respektive kursplan.

3.4 Obligatorisk närvaro

Närvaro är obligatorisk vid laborationer, exkursioner och verksamhetsförlagda studier. Vilka moment framgår av respektive kursplan.

3.5 Tröskelregler

För tillträde till andra året krävs godkända kurser från år ett, motsvarande 30 poäng. För tillträde till kursen Landskapsekologi 2, B, krävs att kurserna Landskapsekologi 1, A, Miljökemi, Miljölagstiftning, Miljöfarliga ämnen samt Ekologi och turism är genomförda med godkänt resultat.

4 INTERNATIONELLT STUDENTUTBYTE

Goda förutsättningar finns för att anordna verksamhetsförlagd utbildning inom den Europeiska Unionen.

5 BETYG OCH EXAMINATION

Om inte annat är föreskrivet i kursplanen skall betyg sättas på en genomgången kurs. Betyget skall bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator) (6 kap. 10 § HF).

Som betyg skall användas något av uttrycken underkänd, godkänd eller väl godkänd (6 kap. 11 § HF).

6 EXAMEN

Yrkeshögskoleexamen uppnås efter fullgjorda kursfordringar om sammanlagt 80 poäng. I examensbeviset skall anges att ekologisk turism är det yrkesområde som utbildningen avser.

Mål se punkt 2.2.

7 BEHÖRIGHET FÖR TILLTRÄDE TILL PROGRAMMET

Grundläggande behörighet för högskolestudier.

8 URVAL, PLATSGARANTI OCH FÖRTUR

Endast betygsurval (50%) och provurval (50%) tillämpas.

9 TILLGODORÄKNANDE AV TIDIGARE UTBILDNING (6 kap. 12-14 §§ HF)

Beslut om tillgodoräkning av kurs i yrkesexamen fattas av rektor eller den han bemyndigar. Rektor har bemyndigat berörd institutionsnämnd att fatta dessa beslut. (Se rektors delegationer i utbildningsfrågor)

Beslut om tillgodoräkning av del av kurs fattas av examinator (6 kap 10 § HF).

10 ÖVRIGT

Efter avslutad utbildning med godkänt resultat uppnås 20 poäng i biologi, varav 10 poäng på A-nivå och 10 poäng på B-nivå, samt 10 poäng kemi A. För att uppnå en fullständig A-kurs inom ämnet biologi krävs kompletterande kurser i cellbiologi, fysiologi och mikrobiologi om totalt 10 poäng. För en fullständig B-kurs i biologi krävs kompletterande kurser i cellbiologi och fysiologi om totalt 10 poäng. För att uppnå en fullständig A-kurs i ämnet kemi så krävs kompletterande kurser i organisk kemi och biokemi.

Utbildningens teoretiska delar är förlagda till Campus Kopparberg medan fältstudier bedrivs vid Fältstationen Fredriksberg. Verksamhetsförlagda studier genomförs i samverkan med näringslivet och offentlig förvaltning.